

Dertig jaar lang was hij algemeen secretaris van Pax Christi Internationaal. Onder de enthousiaste leiding van de bevlogen Etienne De Jonghe groeide deze katholieke vredesbeweging uit tot een organisatie met een sterke internationale en dito Vlaamse tak. Straks geeft de Vlaming de stok door aan de Haïtiaanse Claudette Werleigh. Hij maakt alvast de balans op van een loopbaan in dienst van de vrede.

Lieve Wouters

'Een lift naar mijn lief bracht me bij Pax Christi'

ETIENNE DE JONGHE

OM NOG EVEN bij het beeld van onze estafetteheldinnen te blijven die brons veroverden in Osaka: was het leven een aflossingswedstrijd, dan liep alvast Etienne De Jonghe zijn deel met overgave. Wij zouden geen uitspraak durven te doen over welk eremetaal hij voor zijn inzet bij Pax Christi verdient, maar een podiumplaats zij hem alvast gegund. Nu het moment is aangebroken om de stok door te geven, is de man ver van uitgeteld. Verheugt zijn echtgenote zich op „eindelijk tijd voor elkaar en het gezin”, Etienne De Jonghe plant al volop studiewerk, een boek, lezingen en debatten om zijn dertig jaar lange ervaring in het vredeswerk te verdiepen en te bewaren. Waarom niet beginnen met het opmaken van de balans in onze Klapstoel?

- Het lijkt wel of uw hele leven aan het vredeswerk is gewijd!

Oorlog en internationale vraagstukken boeien me inderdaad al sinds mijn prille jeugd. Ik herinner me de verhalen van een verre oom die nog gestreden had in de Eerste Wereldoorlog. Volgens mijn vader luisterde ik als kind altijd gretig naar zijn belevenissen. De modder, de loopgraven, de uitzichtloosheid, het offer van een hele generatie jonge mensen. Als tiener verslond ik boeken over rassendiscriminatie, de holocaust, de wapenwedloop. Ik hield er spreekbeurten over en weet nog dat ik ooit met mijn eigen spaarcentjes een diareeks in elkaar stak over het onderwerp.

Ik probeerde ook altijd mijn leeftijdgenoten te mobiliseren. Een oude schoolkameraad die ik onlangs tegenkwam, liet zich ontvallen dat ik „altijd al een speciale was geweest”. Tja, zoals mijn klasgenoten voetbalhielden vereerden, zo kende ik de namen van de belangrijkste wereldleiders uit het hoofd.

- Ook uw studiekeuze stond in het licht van die

belangstelling voor de vredesproblematiek.

Na de humaniora trok ik een paar maanden naar Noord-Amerika en Canada. Om die reis te bekostigen, werkte ik op een tabaksplantage. Een heel verrijkende ervaring. Terug in België studeerde ik in Leuven internationale betrekkingen. Na mijn eerste en tweede licentie trok ik met een kleine beurs naar Groningen, waar ik les volgde bij professor Röling, rechter bij het Tokiotribunaal voor de Japanse oorlogsmisdadigers. Hij had een polemologisch instituut opgericht (voor de studie van de oorlog, *n.d.r.*) en had ook een tv-programma waarin hij aan de hand van filmbeelden internationale conflicten uit de doeken deed. Die man heeft onbetwistbaar een stempel op mij gedrukt. Een tijdlang werkte ik als stagiair aan zijn instituut, waarna ik in Leuven mijn licenties weer oppakte. We stampden er een werkgroep uit de grond met de naam Polemologische Studie en Informatie, kortweg PSI.

- Hoe kwam u uiteindelijk in contact met Pax Christi?

In die tijd pendelde ik - meestal al liftend - van Groningen naar Leuven en Torhout, waar mijn lief woonde, vandaag overigens al 35 jaar mijn echtgenote. Tijdens één van die tochten werd ik opgepikt door Jan Ter Laak, op dat moment adjunct nationaal secretaris van de Nederlandse afdeling van Pax Christi. Hij vertelde me dat ook in Vlaanderen een kleine groep actief was. Dat prikkelde mijn nieuwsgierigheid. Na die eerste kennismaking liet de beweging me nooit meer los. Al mijn vrije tijd sloopte ze op. Ik werd animator van de Vlaamse werkgroep en vatte de koe bij de horens. Onze afdeling werd stevig uitgebouwd en het werd duidelijk dat we los moesten komen van de Franstalige organisatie die Pax Christi België toen nog was. Dat was een moeilijke beslissing, maar ze wierp al gauw haar vruchten af. Intussen groeide Pax Christi Vlaanderen uit tot één van de grootste afdelingen ter wereld.

© G.R. Zafar

- Maar het internationale niveau bleef lonken?

Vijf jaar na mijn eerste kennismaking met Pax Christi werd ik verkozen in het internationale bestuur, met kardinaal Alfrink als internationaal voorzitter. Drie jaar later, in 1978, werd ik gevraagd als secretaris-generaal. Ik liet het secretariaat uit Nederland overkomen naar Antwerpen. Dat omvatte toen niet meer dan een paar archiefdozen. We richtten de Media-theek op, en het informatiecentrum Ipis. Toen onze lokalen aan de Kerkstraat beschadigd raakten door metrowerken, drong een verhuis zich op. Meteen werd de inboedel van de Vlaamse afdeling gescheiden van de internationale. Die eerste verhuisde naar een pand van de kapucijnen aan de Italiëlei, de tweede naar Brussel. Hier kon Pax Christi Internationaal zijn ware roeping nog beter waarmaken door contacten uit te bouwen in de Europese hoofdstad.

- Pax Christi is intussen zelf de zesting voorbij. Welke verwezenlijkingen beschouwt u als de belangrijkste?

We begonnen als een gebedsbeweging voor de verzoening tus-

sen Frankrijk en Duitsland na de Tweede Wereldoorlog, op initiatief van ene Marthe Dortel-Claudot en de bisschop van Montauban, mgr. Pierre-Marie Théas, die had vastgezet vanwege zijn protest tegen de deportatie van joden naar concentratiekampen. Onze eerste afdelingen ijverden dan ook heel sterk voor Europese eenwording. De toenmalige nuntius in Parijs, mgr. Roncalli en latere paus Johannes XXIII, wees de beweging in de richting van studie en actie. Geleidelijk aan werden de thema's breder. De Duitse afdeling streefde naar verzoening met Polen en naar dialoog met de joodse gemeenschap. Ze organiseerde bedevaarten naar Auschwitz.

Tijdens de communistische periode, en tot diep in de jaren 1990, speelde Pax Christi een cruciale rol in de toenadering tussen de Russisch-orthodoxe en katholieke Kerken. Ik herinner me hoe we - nog volop tijdens de Koude Oorlog - met metropoliet Juvenalis door Brugge wandelden en mijn kinderen bij hem op schoot zaten. Onze dialoog was gebaseerd op vriendschap. Die initiatieven konden op waardering rekenen in het

Vaticaan en in 1987 werd ons gevraagd contact te leggen met de hervormers rond de toenmalige president Gorbatsjov. Dat leidde uiteindelijk tot een ontmoeting tussen hem en wijlen Joannes-Paulus II in Rome.

Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie verslechterden de relaties weer. Kardinaal Danneels speelde als internationaal voorzitter toen een belangrijke bemiddelende rol.

Vandaag is Pax Christi een wereldwijd netwerk met honderd lidorganisaties in ruim vijftig landen in alle werelddelen. De focus ligt op het Midden-Oosten en Afrika. Nieuwe afdelingen met de oorspronkelijke inspiratie ontstaan niet meer. De toekomst van onze beweging ligt in het bundelen en ondersteunen van vredeskrachten die al op het terrein aanwezig zijn.

Op 4 november wordt de driejaarlijkse Wereldassemblee van Pax Christi plechtig afgesloten met een viering en academische zitting in Brugge. Wilt u erbij zijn? Bel of mail naar Pax Christi Vlaanderen, telefoon 03/225.10.00, e-mail gjo.deweerd@paxchristi.net.

Mijn kinderen
zaten
op schoot
bij metropoliet
Juvenalis.
Onze dialoog
was gebaseerd
op
vriendschap